

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 680/2014-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. novembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť P. M. - WMP, , zastúpeného advokátom JUDr. Mgr. Štefanom Buchom, Mateja Bela 78, Žilina, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície, oddelenia ekonomickej kriminality Žilina ČVS: ORP-54/3-OEK-ZA-2013 z 21. októbra 2013 a postupom a uznesením Okresnej prokuratúry Žilina č. k. 2 Pv 262/13/5511-13 z 10. februára 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. M. - WMP o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. apríla 2014 doručená sťažnosť P. M. - WMP, (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Mgr. Štefanom Buchom, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom a uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície, oddelenia ekonomickej kriminality Žilina (ďalej len „okresné riaditeľstvo Policajného zboru“) ČVS: ORP-54/3-OEK-ZA-2013 z 21. októbra 2013 (ďalej aj „uznesenie okresného riaditeľstva Policajného zboru“) a postupom a uznesením Okresnej prokuratúry Žilina (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 2 Pv 262/13/5511-13 z 10. februára 2014 (ďalej aj „uznesenie okresnej prokuratúry“, spolu aj „napadnuté uznesenia“).

2. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ ako poškodený podal 3. januára 2013 na okresnej prokuratúre podanie označené ako *„Trestné oznámenie o skutočnostiach nasvedčujúcich, že M. L., narodený..., bytom... spácha trestný čin“ zo dňa 27. 12. 2012*», ktoré bolo postúpené na vybavenie okresnému riaditeľstvu Policajného zboru. Vyšetrovateľ okresného riaditeľstva Policajného zboru začal vo veci trestné stíhanie pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona a uznesením okresného riaditeľstva Policajného zboru ČVS: ORP-54/3-OEK-ZA-2013 z 21. októbra 2013 trestné stíhanie zastavil z dôvodu, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

3. Proti uzneseniu okresného riaditeľstva Policajného zboru o zastavení trestného stíhania podal sťažovateľ 14. novembra 2013 sťažnosť. Uznesením okresnej prokuratúry

č. k. 2 Pv 262/13/5511-13 z 10. februára 2014 bola sťažnosť podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá ako nedôvodná.

V odôvodnení uvedeného uznesenia okresnej prokuratúry sa okrem iného uvádza:

„... Sťažnosť bola podaná riadne, včas a oprávnenou osobou.

Na základe sťažnosti som v zmysle § 192 ods. 1 písm. a/, b/ Tr. por. preskúmala správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia a konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo.

Napadnuté uznesenie som preskúmala z formálneho aj obsahového hľadiska.

Po formálnej stránke má všetky náležitosti predpísané uzneseniu v § 176 ods. 1, 2 Tr. por.

Po obsahovej stránke nepovažujem napadnuté uznesenie za predčasne vydané, resp. vydané na základe nedostatočne zisteného stavu veci.

Osvojujem si stanovisko vyšetrovatelky a podstatnú časť jej argumentácie, ktorou odôvodnila uznesenie o zastavení trestného stíhania a v zásade naň poukazujem.“

Prokurátorka okresnej prokuratúry v odôvodnení napadnutého uznesenia ďalej poukázala na zásadné skutočnosti o plneniach spoločnosti... Žilina, vo vzťahu k sťažovateľovi z uzatvorenej zmluvy o dielo na zhotovenie... a v závere odôvodnenia tohto uznesenia uviedla:

„... Z dôkazov zabezpečených v priebehu skráteného vyšetrovania nevyplýva, že by sa L. neuhradením časti splatných faktúr dopustil voči P. M. trestného činu podvodu. Pre vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti by muselo byť spoľahlivo preukázané, že L. už v čase uzatvorenia zmluvy o dielo konal s vopred pojatým úmyslom a vedomím, že za práce vykonané P. M. nezaplatí. Tento úmysel však v jeho konaní absentuje, čoho dôkazom je uhradenie 29 faktúr v celkovom objeme 361.047,20 € z vystavených 31 faktúr, keď neuhradené zostali len 2 faktúry v celkovej sume 25.399,20 €.

Jeho konanie nenapĺňa ani znaky skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania veriteľa, event. zvýhodňovania veriteľa, nakoľko trestnoprávne postihnutelné nie je konanie dlžníka, ktorým uspokojuje iného veriteľa, avšak koná tak s odôvodneným úmyslom získať takýmto spôsobom ďalšie finančné prostriedky na úhradu splatných pohľadávok. Ide napr.

o konanie dlžníka, ktorý vykonáva úhrady platieb za materiál, vozidlá, mzdy, telefón atď., čiže uhrádza platby, ktoré súvisia s jeho podnikateľskou činnosťou, aby tak udržal chod spoločnosti a tak v rámci svojej podnikateľskej činnosti získal finančné prostriedky na úhradu splatných pohľadávok.

Som toho názoru, že spor medzi spol... a fy. P. M. WMP ohľadne nezaplatenia časti splatných faktúr má charakter obchodnoprávneho sporu, o ktorom rozhodnúť prináleží príslušnému súdu. Aktuálne je na okresnom súde v Žiline vedené konanie o zaplatenie sumy 25.399,20 € s príslušenstvom. Právoplatné súdne rozhodnutie bude exekučným titulom pre vymáhanie dlžnej sumy v rámci exekučného konania.

Trestné právo nemôže slúžiť ako nátlak na protistranu, aby táto pod hrozbou trestného stíhania plnila záväzky z obchodnoprávneho vzťahu.“

4. Sťažovateľ po uvedení skutočností, ktoré boli podkladom pre vydanie napadnutých uznesení, ale bez ústavnoprávnej argumentácie uvádza, že postupom okresného riaditeľstva Policajného zboru a okresnej prokuratúry a vydanými napadnutými uzneseniami došlo k porušeniu jeho práva podľa čl. 2 ods. 2 ústavy, práva na účinný opravný prostriedok v konaní podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (vo vzťahu k okresnej prokuratúre) a práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 13 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, žiada, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenia, priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 15 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

5. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. S prihliadnutím na podstatu sťažovateľovho problému ústavný súd dáva do pozornosti svoju judikatúru (napr. III. ÚS 324/05, III. ÚS 284/07) týkajúcu sa namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, v rámci ktorej vyslovil, že jej súčasťou je aj právo na trestnoprávnu ochranu. Jeho obsahom je oprávnenie, aby sa orgány činné v trestnom konaní trestným oznámením, resp. inými podaniami náležite zaoberali. Porušiť toto právo by mohli napr. vtedy, keby podanie dotknutej osoby ignorovali alebo mu nevenovali pozornosť zodpovedajúcu ich povinnostiam.

Okrem toho ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. II. ÚS 42/00, I. ÚS 158/05) konštatoval, že právo fyzickej osoby alebo právnickej osoby na začatie trestného konania voči konkrétnej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd. Inými slovami, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá podala trestné oznámenie, nemá právny nárok na to, aby sa na základe jej trestného oznámenia začalo trestné stíhanie alebo vznieslo obvinenie konkrétnej osobe. Na druhej strane je však vždy úlohou a povinnosťou orgánu činného v trestnom konaní posúdiť všetky okolnosti daného prípadu a rozhodnúť postupom súladným s Trestným poriadkom.

7. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý

pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

8. Aplikujúc princíp subsidiarity na vec sťažovateľa ústavný súd konštatoval, že v danom prípade nemá právomoc preskúmavať uznesenie okresného riaditeľstva Policajného zboru sp. zn. ČVS: ORP-39/DI-KS-2010 z 10. septembra 2010 o zastavení trestného stíhania, keďže toto podliehalo prieskumnej právomoci okresnej prokuratúry.

Proti uzneseniu okresného riaditeľstva Policajného zboru o zastavení trestného stíhania mohol sťažovateľ v danom prípade podať sťažnosť, čo aj využil. O sťažnosti bola oprávnená a aj povinná rozhodnúť okresná prokuratúra, ktorá o nej rozhodla uznesením č. k. 2 Pv 262/13/5511-13 z 10. februára 2014 tak, že sťažnosť ako nedôvodnú zamietla.

Z uvedeného dôvodu bolo preto potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

9. Právnym prostriedkom, ktorým sa sťažovateľ môže domáhať preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutí vyšetrovateľa a prokurátora, je aj podnet podľa § 31 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“).

Podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o prokuratúre podnet možno podať na ktorejkoľvek prokuratúre...

Podľa § 33 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor je povinný vybaviť podnet do dvoch mesiacov od jeho podania. V odôvodnených prípadoch rozhodne o predĺžení tejto lehoty bezprostredne nadriadený prokurátor.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné pre posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 35 ods. 2 zákona o prokuratúre prokurátor posudzuje podnet podľa obsahu, pričom prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd považuje podnet, ako aj opakovaný podnet podľa zákona o prokuratúre za účinný prostriedok nápravy, ktorého vyčerpaním pred podaním sťažnosti ústavnému súdu sa možno domôcť ochrany svojich práv (m. m. IV. ÚS 330/04, I. ÚS 186/05).

10. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd aj v predchádzajúcich konaniach (napr. III. ÚS 235/07, III. ÚS 157/08, III. ÚS 112/2012) vyslovil opakovane právny názor, že vynechanie tohto prostriedku nápravy (podnetu, opakovaného podnetu) v sústave orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože

takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu namietaného porušenia práv, ku ktorému malo podľa tvrdenia sťažovateľa dôjsť v súvislosti s postupom a rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní (m. m. napr. I. ÚS 186/05).

Ústavný súd nevidí dôvod na to, aby sa vo veci sťažovateľa odchyľil od uvedeného právneho názoru. Zákon o prokuratúre poskytoval a stále poskytuje sťažovateľovi aj ďalší prostriedok nápravy – podnet, prípadne aj opakovaný podnet (podľa § 31 až § 36 zákona o prokuratúre), ktorým sa mohol, resp. môže domáhať preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia okresnej prokuratúry v predmetnej veci. Uvedený právny prostriedok umožňoval, resp. umožňuje sťažovateľovi dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc nadriadeného prokurátora (krajského prokurátora, prípadne následne generálneho prokurátora Slovenskej republiky) záväzným pokynom nariadiť prijatie efektívnych opatrení v predmetnej veci aj napriek doterajšiemu postupu okresnej prokuratúry, ak by na základe podnetu sťažovateľa dospel k záveru, že označené rozhodnutie okresnej prokuratúry, prípadne postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, bol v rozpore so zákonom.

11. Z obsahu sťažnosti a jej príloh nepochybne vyplýva, že proti uzneseniu okresného riaditeľstva sťažovateľ podal sťažnosť, o ktorej rozhodla okresná prokuratúra tak, že ju zamietla. Zo sťažnosti, ani z jej príloh však nevyplýva, že by sťažovateľ podal podnet podľa príslušných ustanovení zákona o prokuratúre o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia okresnej prokuratúry, hoci tak mohol a mal urobiť pred podaním sťažnosti ústavnému súdu. V okolnostiach prípadu možno podľa názoru ústavného súdu totiž podnet (a prípadne aj opakovaný podnet) považovať za iný právny prostriedok ochrany podľa § 53 ods. 1 zákona o prokuratúre, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje a na ktorého použitie je oprávnený podľa zákona o prokuratúre.

Vzhľadom na uvedené bolo potrebné pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietnuť ako neprípustnú pre nevyčerpanie všetkých opravných prostriedkov (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

12. Po odmietnutí sťažnosti sťažovateľa ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa jeho ďalšími návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. novembra 2014

